מתני' אין חוששין שמא גיררה חולדה בר'. אין חוששין כשבדק זית זו וכלה לבדוק זו שמא כתוך שבא לבדוק זו גיררה חולדה ממקום הבדוק ולריכא לחזור ולבדוק: **שאם כן.** שבאת לחוש לכך הרי גם מתחר לחלר לחלר יש לומר כך אני בדקתי קודם לחבירי ולאחר בדיקתי הביאה חולדה ממקום מחבירי לחבירי ואין לדבר סוף ולאו חלר ממש קאמר אלא כל כתי החלר קרוי חלר: **גמ'** **הא חזינן.** שהביאתו לכאן חיישינן שמא עדיין הוא כאן ולריך לבדוק ואמאי נימא אכלתיה: **מי לא תנן.** במסכת אהלות מדורות העובדי כוכבים טמאין מפני שקוברין נפליהם בבתיהם והעכו"ם מטמאין במיתתן אף באהל לרבנן [1]ולר"ש בן יוחי נמי דאמר קברי העובדי כוכבים אינם מטמאין במגע ומשא מודה הוא דלא אימעטו אלא מטומאת אהל דלא מקרו אדם: **וכמי' ישהה.** העכו"ם במדור ויהא המדור לריך בדיקה לכשיצא העכו"ם וילכה ישראל לדור בו: מ' יום. כדי יצילת הולד: **ואע"פ שאין עמו אשה.** לפי שהשוד הוא על הזונות: **וכל מקום שחזור וחולדה יכולין להלוך אין לריכין בדיקה.** שאם הושלך שם מטוטחו ואבלטיו: **הא.** דאהלות בבארה מיירי הלכך ודאי אבלטיה דלא משתיירא: **האי מאי.** כלומר מאי קושיא ל"ל אורחא דמשייר בבארה ליכא לן למימס התם מידי דהתם משום בעלמא הוא אימור הוה אימור לא הוה הלכך היכא דשכיחא חולדה תלינן לקולא ואמרי' אם ממלא לומר הוה אימור אבלטיה ופפק הילה יכול להוליאנו מידי ספק השלכה אבל הכא גבי ממון דקשיא לך היכא דחזינן דגררה נמי נימא אבלטיה ודאי הוה: **מי יימר דאבלטיה.** הוי ספק ביעור ודאי ממון היה כאן ואין ספק היאר מוליא את הבית הזה מידי ודאי איבור: **מגורה.** גולן: **בני יומן.** דעכברין הן שהיום נתמרמו: **והא הבא.** דביון דממורמין הן והרי הן בבית דבל מגורה בבית היא: **ודאי טבילי.** דהא נגמרה מלאכתן ולאו פני הבית ואל שם טבל עליהן משעה שלאה פני הבית ספק עישבן אבר זה ספק לא עישבן ואתי ספק זה ומוליא פירות הללו מידי ודאי טבל משום דלוב אבריס מעשרין הם מיד קודם שיניחם מתחת ידו: **התם ודאי וודאי הוא.** כי היכי דפסיטא לן דטבילי מעיקרא הכי נמי פסיטא לן דעשרינהו ואין גמנוס והילוך אמר הרוב בדבר אלא חזקה ודאי על כל האבריס: **ואי בעית אימא ספק ופפק הוא.** כי היכי דמספקא לן אי עשרינהו אי לא עשרינהו הכי נמי איכא לספוקי אי אל עלייהו שם טבל מעולם אי לא ומעיקרא אימור לא טבל ואע"פ שהן ממורמין וכתוך הבית אימור עבד להו כדר' אושעיא שהכניסה לבית בתוך שלה ואמר כך דם וממרת ותוכת הטבל אלה ברלויות פני הבית בבבא מליעא בהשוכר (דף פח:) וזה ברלויות פני הבית לא נגמרה מלאכתן לחול עליו שם טבל וכשגמר מלאכתן כבר בתוך הבית הוא ואין אלו פני הבית אלא כשנכנס דרך פתחים בדתניא [2]אפילו הראשונים היו מכניסים פירותיהן דרך טרקסמון כדי לחיישן במעשר עכשיו מכניסין דרך גגות דרך חלירות וקרפיפות לבית כדי לפוטרן הלכך לא חייל עלייהו שם טבל ומותר היורם הזה לאוכלן אכילת קבע ולא תימא נהי דלא חייל עלייהו טיבלא לאכילת ערלי אכילת קבע מיהא ליתסרו דהא דמיתסרא אכילת קבע קודם קביעות גורן וגמר מלאכה מדרבנן הוא וגבי איסור דרבנן סמכינן אחזקת תבר שעישבן: **כדי שתהא בהמתו אוכלת.** ואפילו קבע דבל זמן שאין שם גורנו של טבל עליו אינו אוסר באכילת ערלי וכל אכילת בהמה לא גזרו עלה משום אכילת קבע דתנן במסכת פאה (פ"א מ"ו) מאכיל לבהמה ולחיה ולעופות ופטור מן המעשרות עד שיגמרו אבל למאכל אדם נהי דלא טבל מדאורייתא מיהו אפילו קודם מירות אסרו לאכול קבע בטלי גמרא: **מציץ.** חיטים אלמא וישראל הוה:

וכא

מתני' [1]אין חוששין שמא גיררה חולדה מבית לבית וממקום למקום דא"ב מחצר לחצר ומעיר לעיר אין לדבר סוף: **גמ'** טעמ' דלא חזינא דשקל הא חזינא דשקל חיישינן ובעי בדיקה ואמאי נימא אכלתיה מי לא תנן [2]מדורו' העכו"ם טמאים וכמה [3]ישהה במדור ויהא המדור צריך בדיקה ארבעים יום ואע"פ שאין לו אשה [4]וכל מקום שחולדה וחזיר יכולין להלוך א"צ בדיקה א"ר זירא לא קשיא הא בבשר והא בלחם בבשר לא משיירא בלחם משיירא אמר רבא האי מאי בשלמא התם אימור הוה אימור לא הוה ואם תמצא לומר הוה אימור אכלתיה אבל הכא דודאי דחזינא דשקל מי יימר דאכלתיה הוי ספק וודאי [5]ואין ספק מוציא מידי ודאי ואין ספק מוציא מידי ודאי ודאי [6]תניא חבר שמת והניח מגורה מליאה פירות ואפילו הן בני יומן הרי הן בחזקת מתוקנין והא הכא דודאי טבילי הני פירי וספק מעושרין וספק לא מעושרין וקאתי ספק ומוציא מידי ודאי התם ודאי וודאי הוא דודאי מעשרי כדר' חנינא חוזאה [7]דא"ר חנינא חוזאה חזקה על חבר שאין מוציא מתחת ידו דבר שאינו מתוקן ואי בעית אימא ספק וספק הוא דילמא מעיקר' אימור דלא טבילי כר' אושעיא דא"ר אושעיא [8]המערים אדם על תבואתו ומכניסה במוץ שלה כדי שתהא בהמתו אוכלת ופטורה מן המעשר ואין ספק מוציא מידי ודאי והתניא אמר ר' יהודה [9]מעשה בשפחתו של מציק אחד ברימון שהטילה נפל לבור

ובא

אין חוששין שמא גיררה חולדה. ואם תאמר והא מריקא שמעי' דקתני כל מקום שאין מכניסין בו ממון אין לריך בדיקה מריך דהוה מוקמינן בשאין חולדה ובכדלגם יכולין להלך שם:

כל מקום שחולדה וברדלים וחזיר מצויין שם אין צריך בדיקה. אומר ר"י דכהנים מוחרין ליכנס בבתי עובדי כוכבים אפי' אין חזיר וחולדה מלויין שם משום דמנין בתוספתא [1]דאין מדורות העובדי כוכבים בחולה לחרן:

בבשר לא משיירא. אומר ר"ת דהיינו דוקא בשר נפלים דרכיך דהא בפרק [שני] דב"ק (דף יט: ושם) תניא חזיר שאכל בשר אכילה על ידי הדחק: **ואם תמצא** לומר הוה אימור אכלתיה. וא"ת והא מדורות העובדי כוכבים רשות היחיד הן ותנן במסכת טהרות (פ"ו מ"ד) כל מקום שאתה יכול להרבות ספיקות וספיקי ספיקות ברשות היחיד טמא וי"ל דלא דמי הך ספיקא לשאר ספיקי דאמאי אית לן למימר שיהא בו נפל ודמי לספק ביאה א"נ אימר אכלתיה עדיף משאר ספיקות דספק הרגיל הוא וקרוב לודאי ותדע דאפילו מידי ודאי כעי למימר שיולא זה הספק:

כדי שתהא בהמה אוכלת. ותימה דמ"מ הוי ודאי טבל מדרבנן לענין אכילת קבע אפי' הכניסה במוץ אלא כדאמר כדי שתהא בהמה אוכלת משמע אבל הוא עצמו אסור וכתוספת' תניא ומייתי לה בפ"ק דביצה (דף יב.) הכנים לבית שבולין לעשות מהן עיסה אוכל מהן ערלי ופטור וקאתי ספק ומוליא מידי ודאי דרבנן ומשיב להו בחזקת ממוקנים גבי ממון אמאי לא אמי ספק ומוליא מידי ודאי דרבנן דמדאורייתא בביטול בעלמא סגי ואומר ר"י דמתני' אייירי בשלא ביטלו והוי ודאי דאורייי ועוד אומר ר"י דהא דקאמר הרי הן בחזקת ממוקנין הייני בהנך דלא חזו אלא לבהמה והא דפריך במנחות בפרק רבי ישמעאל (דף סז: ושם) אמאי דקאמר מירום הנכרי אינו פוטר משום בעלי כיסין פירות עשירים שמוכרין תבואתן לנכרי קודם מירות וחוזרין וקונין מהן אחרי מירות תרומה נמי אפשר דעביד כרבי אושעיא וכו' משמע דלגמרי פטור ה"פ עביד להו כרבי אושעיא וכמידי דמאכל בהמה מה הועילו חכמים בתקנתן: **כדי שתהא בהמה אוכלת.** משמע דבטבל גרלה פני הבית אפילו בהמה נמי לא אכלה ותימה לר"י מאי שנא משאר הגאה דשרי דלא מליגו טבל שהוא אסור בהגאה ויש לומר דדרשינן בבהמה מדליקין (שבת ט. ושם) גבי אין מדליקין בטבל טמא משום דכתיב את משמרת תרומותי בשתי תרומות הכתוב מדבר אחת טהורה ואחת טמאה מה טהורה אין לך בה אלא משעת הרמה ואילך אף טמאה כן והייגו הדלקה והדר גמר טהורה מטמאה מה טמאה דמיתסר בהדלקה קודם הרמה אף טהורה וכן להאכיל לבהמה וכל הגאה של כילוי ומהכא נמי ידעינן דאין ישראל מאכיל לבהמתו כרשיני תרומה ורש"י לא פי' כן בשבת [2]):

בשפחתו של מציק ובא כהן והציץ לידע אם זכר אם נקבה. מכאן אין לאוכלים בשפחה מטמאה בלידה דשמא של גבירתה היה מיהו בת"כ אמרינן בהדיא דבר אל בני ישראל אין לי אלא בני ישראל מנין לרבות גיורת ושפחה משוחררת ושאין משוחררת ת"ל אשה והא דפריך בפ' הערל (יבמות עד: ושם) מי מצית אמרת תרומה כמיב הכא והתניא דבר אל בני ישראל ניזות ושפחה משוחררת מנין ת"ל אשה הא דנקט התם משוחררת לאו למעוטי שאין משוחררת אלא קיצר הברייתא משום דלא פריך אלא ממשוחררת כדמסיק ואי ס"ד לתרומה משוחררת בנות מיכל תרומה ניהו ושאין משוחררת אכלה שפיר אם היא של [3]כהן ואומר ר"י דכהן שוטה היה דאפילו אם נאמר של גבירתה היה וכהן זה קרוב היה לא היה לו ליטמא דאמרינן בחורת הכהנים דאין כהן מטמא לנפלים דדומיא דאביו ואמו בעינן בני קיימא ועוד דכאן לא היה לצורך המת:

ספק

מסורת הש"ס

גמ' א) אהלות פי"ח מ"ז ב) [שם מ"מ] ג) [יבמות יט: לח.: ע"ז מא: חולין י.] ד) נעיל ד: ע"א מא: מה מו: ה) [מיוחס לב.] ו) ברכות לא. מנחות מז: נדה טו: ז) שם ע"ז מב. [תוספתא דאהלות פט"ז] **רש"י** ח) [יבמות שא.] ט) [ברכות לה:] **תוס'** י) פ"ח דאהלות יא) [וע"ע תוספות לקמן לד. ד"ה ממתין] יב) [וע"ע בתוספות יבמות עד: ד"ה ושמתה מנין]

הגהות

רש"י ד"ה ואב"א. ואח"כ זרח ומירה וחיבת בר'. כ"ג ל"ל: (רש"ש)

ואי תימא נחי דלא חייל בר'. כפ"ל: (רש"ש)

תוס' ד"ה כדי (בהלכות). **והא דפריך במנחות** בר'. נ"ב נ"ל וכן נמי הא דפריך בבמנחות בר': (ר"ש נגדל)

עין משפט נר מצוה

ס א מי' פ"ב מהלכות ממרן ומלה הלכה ז סמג עשין לט טיש"ע מ"ח סי' מלה סעיף ה:

סא ב מי' פי"ח מהל' טומאת מת הלכה ז:

סב ג שם הלכה ח:

סג ד שם הלכה ט:

סד ה מי' פ"ג מהלכות מעשר הלכה ו סמג עשין קלח טיש"ע י"ד סי' שלח סעיף ד:

פניני רש"י

חבר. הנאמן על המעשרות... (לעיל ד: ד"ה דתניא מחבר)

בחזקת מתוקנין. ...דולמי לא יצא מתחת ידו עד שנמכר כל מלוגנו... (לעיל ד: ד"ה דתניא מחבר)

חזקה על חבר. דטוחל ומיהי דיליה הוא עליה דידיה דמי ומיים לגמרי עול...

(עירובין לב. ד"ה מתחת ידו)

במדין שלה. כעין מאכל בהמה ומאכל בהמה פטור מן המעשר...

(מנחות סז:)

במדין שלה. קודם שיוכה אותה שאין מתחייב כמעשר מן התורה אלא בראיים פני הבית ומשגמרה בכרי אבל לפני מירות אין ראיים פני הבית קובעתו דגבי תרומה ומעשר כתיב דגן ראיים דגנך (דברים יח) והוא המירות...

(ברכות לא.)

רבינו חננאל

אין חוששין שמא גררה חולדה מבית לבית. חששא הוא דלא חיישי' הא אי חזינן לחולדה דשקלא נחמא קמן צריך לבדוק עד דמשכח לה אמאי נימא אכלתיה כדתנן בפרק אהלות בענין מדורות העובדי כוכבים טמאים וכו' כ"מ שחולדה וחזיר יכולין להלך אין צריך בדיקה דאמרי' כל (שרץ) שהיה שם הללו אכלוהו ופרץ ר' זירא מתני' דאהלות בבשר (שרץ) דלא משיירא לסיבך לא חיישי' מתני' דהכא בלחם משום דמשייריי רבא אומר התם באהלות ספק וספק הוא אמרינן שמא שרץ היה שם [שמא לא היה] ואם היה שמא אכלוהו הכא ודאי היה שם פת ומשמא אכלוהו לא שרינן ליה דאין ספק דוחה הודאי ומתמהי' ולא התניא חבר שמת והניח מגורה מלאה פירות וכו' ודחי' התם נמי ודאי הוא שנשתן דחזקה הוא על החבר שאין דבר יוצא מתחת ידו שאינו מתוקן. ירושלי' ובלבר שמת ביישוב הדעת אי נמי דלמא [לא] טבילי וכו' אדשניא עבד אאמר מעברים אדם על התבואה ואינו עושה אותה גורן אלא מכניסה במוץ שלה כדי שתהא בהמתו אוכלת המוץ ופטור מן המעשר לשיבך אומר בחזקת מתוקן אבל אלו נתברר דודאי טבילי לא אמרינן בחזקת מתוקנין:

ולא והתניא מעשי בשפחתו של מציץ אחד בריטון. פי' שם מקום שהטילה נפל

הדפסה ברזולוציה מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנה
תלמוד בבלי <וילנא החדש> - ה פסחים תלמוד בבלי. ש"ס ווילנא החדש. עמוד מס

ספק גררוהו **הויא שעתא.** ואם תאמר הא׳ טור היכא קאי אי כרשות הרבים אפי׳ בספיקא אמת טהור ואי כרשות היחיד מאי משני שהתילה כמין נפל לבור והתנן (טהרות פ״ו מ״ד) כל ספיקות וספיקי דספיקות שאתה יכול להרבות כרשות היחיד טמא ויש טומר דגרירת מולדה וכרדלם הוי ספק הרגיל כדפי׳ לעיל אומר ר״י דל״ל דרגלי הכהן היו ברשות הרבים דע״כ כחוריייהו ליכא פותח טפח דאי איכא פותח טפח (מפני) מה מועלת גרירה והא פותח טפח מביא את הטומאה ואי רגליו ברשו׳ היחיד ניחוש שמא גרריהו נגד רגליו וטומאה בוקעת ועולה ועוד י״ל דרגלי כהן ברשות היחיד היו וגרריהו ואכלינהו הוי ספק הרגיל:

ולא היישינן לחולדה. הא לא פריך דניחוש לחולדה אפילו מביא לבית דת״כ אין לדבר סוף דאי אפשר שלא יבדוק אחד קודם חבירו ואיכא למיחש שמא הביאה חולדה מבית שאין בדוק לבדוק אלא ממקום למקום פריך דהייינו באומו הבית עצמו כלומר ולא חיישינן לחולדה באומו בית עצמו:

בשלשה עשר לא משיירא. פי׳ פעם שאינה משיירת ולכאי היכא דלא חזינן לא חיישינן כיון דאפי׳ גרירה פעם שאין משיירת אבל היכא דחזינן חיישינן כיון דפעמים משיירת וכי״ד לעולם משיירת ואפי׳ לא חזינן לא חיישינן וגבי בשר אפילו חזינן לא חיישינן דלעולם לא משיירת ות״ש חבי כרבי זירא:

הויינו תשע חגויות. לפי מה שפ״ה לענין בדיקה לא נהירא לר״י דהיכי מייתי ראיה ממשנ חגויות דהוי ספיקא דאוריית׳ ואזלינן לאומרא והכא ספיקא דרבנן הוא כדאמרינן בסמוך מיהו י״ל דאיירי כגון שלא ביטל ועוד קשה דגבי משנ חגויות ליכא חזקת היתר אבל הכא אוקמא אחזקת בדוק דהא בבדוק מיירי דאי לא הכי פשיטא דבעי בדיקה וגראה לר״י דלענין שהיא עכבר לבית ומגלא קבעי אי שרי לאכילה אי לא ואם תאמר כי אמת עכבר ושקל מהני ליטורין אמאי אמיב ליה קבוע מאי שנא נמגלא בפי עכבר מגמגלא ביד נכרי דבפי׳ גיד הנשה (חולין לה. ושם) פריך לרב דאמר בשר שנתעלם מן העין אסור מבגמגלא הלך אחר הרוב ומשני שגמגלא ביד נכרי ואומר ר״י דהכא מיירי בשראיה שלקח מן הקבוע שעולד הספק במקום קביעות אבל אם לא ראיתו הוה ליה כפירש ואזלינן בתר רובא והא דפריך בתערובות (זבחים דף עג.) גבי זבחים שנתערבו בחטאות המתות או בשור הנסקל אמאי יאותו כולם נכבשיהו ונייבדינהו ונימא כל דפרים מרובא פרים אע״פ שבבר עולד הספק במקום קביעות שאני התם דלא הוי קבוע גמור שהאיסור מעורב בהיתר ואיתו ניכר ומדרבנן אסרו בקבוע זה דמדאוריית׳ לא חשיב קבוע אלא כשהאיסור ידוע במקומו ולהכי נמי גזרינן התם טפי שמא יקח מן הקבוע מבגמגלא כיון שאין האיסור ידוע:

הויינו שתי קופות. הך סוגיא דמדמה בדיקת חמץ לשתי קופות לא אתי כר״ל דמוקי בשאלי הערל (יבמות פב.) להך דשתי קופות כשרבו חולין על התרומה אלא כר׳ יוחנן דלא בעי התם רבייה דלדידיה א״ש דמדמי חמץ להיתא וטולה שמעתא מיירי שהבבר כל כך גדול דליכא למימר אבלתיה: הלך

ובא כהן והציץ בו לידע אם זכר אם נקבה היא ובא מעשה לפני חכמים וטיהרוהו מפני שחולדה ובדרדלם מצויין שם והא הבא דודאי הטילה וספק גררוהו וספק לא גררוהו והויא שעתא וקאתי ספק ומוציא מידי ודאי אלא תימא שהטילה נפל לבור אלא אימא שהפילה כמין נפל לבור והוי ספק וספק והא לידע אם זכר הוא אם נקבה היא קתני הכי קאמר לידע אם רוח הפילה אם נפל הפילה ואם תמצא לומר נפל הפילה לידע אם זכר הוא ואם נקבה היא ואיבעית אימא התם ודאי וודאי הוא כיון דחולדה ובדרדלם מצויין שם ודאי גררוהו בההיא שעתא נהי דשיורי משייורא מיגרר מיהת ודאי גררום בההיא שעתא [6](לישנא אחרינא נהי דודאי אכלום לא אמרינן ודאי גררוהו לחורייהו אמרינן) ומי אמרינן אין חוששין שמא גררה חולדה והא קתני סיפא [7]מה שמשייר יניחנו בצנעה שלא יהא צריך בדיקה אחריו אמר אביי לא קשיא הא בארבעה עשר הא בשלשה עשר בשלשה עשר דשכיח ריפתא בבולהו בתי לא מצנעא בארבעה עשר דלא שכיחא ריפתא בבולהו בתי מצנעא אמר רבא וכי חולדה נביאה היא דידעא דהאידנא ארביסר ולא אפי עד לאורתא ומשייורא ומטמרא אלא אמר רבא מה שמשייר יניחנו בצנעה שמא תטול חולדה בפנינו ויהא צריך בדיקה אחריו תניא כוותיה דרבא הרוצה לאכול חמץ אחר בדיקה כיצד יעשה מה שמשייר יניחנו בצנעה שלא תבוא חולדה ותיטול בפנינו ויהא צריך בדיקה אחריו רב מרי אמר גזירה [8]שמא יניח עשר וימצא תשע: [9]תשע ציבורין של מצה ואחד של חמץ ואתא עכבר ושקל ולא ידעינן אי מצה שקל אי חמץ שקל היינו תשע חגויות פירש ואתא עכבר ושקל היינו סיפא [10]דתנן [11]תשע חגויות כולן מוכרין בשר שחוטה ואחת מוכרת בשר נבלה ולקח מאחת מהן ואינו יודע מאיזה מהן לקח ספיקו אסור ובנמצא הלך אחר הרוב [12]שני ציבורין אחד של מצה ואחד של חמץ ולפניהם שני בתים אחד בדוק ואחד שאינו בדוק ואתו שני עכברים אחד שקל מצה ואחד שקל חמץ ולא ידעינן הי להאי עייל והי להאי עייל היינו שתי קופות [13]דתנן [14]שתי קופות אחת של חולין ואחת של תרומה ולפניהם שני סאין אחד של חולין ואחד של תרומה ונפלו אלו לתוך אלו מותרין שאני אומר חולין לתוך חולין נפלו ותרומה לתוך תרומה נפלה אימור דאמרינן שאני אומר בתרומה**

ובא כהן והציץ. על שפת הטור: **לידע אם זכר אם נקבה.** וכהן קרוב לו מבני הבית היה ושלחוהו שם להגיד לאמו מה טיבו ותבמין בין טומאת וטהרת זכר לימי טומאת וטהרת נקבה ולא נזכר[1] לאמו על אזכרת לגפם לא יטמא והלין בו בבור והבפל לא לאה וטיהרוהו ממהיל על המת: **שחולדה ובדרדלם מצויין שם.** וסתם חור מולדה וכדלם פותח טפח הוא וגילרוהו לאזון ולא האהיל: **רוח הפילה.** שפיל מלא רוח ואם תמצא לומר נפל היה כלומר לכל אלה הולרך שמא רוח הוא ואגיד ואין כאן לא טומאת זכר ולא טומאת נקבה ואם אראה שהוא וולד לריכין לראות אם זכר אם נקבה: **ודאי גררוהו.** מומחזקין הן בכך ולא דמי לאמגיתין דקתני הא מזיגה מייסינן דנהי דודאי אכלה לא אמר אבל גילרוהו לאור שלהן אמר: **ברדלם.** אלגמ״ס פוטויים״ר: **ומה שמשייר.** אמר בדיקה [2]מאכילתו יניחנו בצנעה: **בשלשה עשר.** ריש דקתני אין מוסיין בבודק בשלשה עשר שמצוי פת הרבה לחולדה בתוך הבתים ואינה מוסמת לשייר וסיפא בהדיא תנן בה בי״ד וכיון דלא חזיא החולדה פת הרבה בבתים כמות שהיא רגילה משיירא: **וכי חולדה נביאה היא.** לאת לב על כך ולראות את הנולד ויודעת שלא יאפו עוד היום: **ותיטול בפנינו.** והיכא דחזינן על כרחיך מייסינן: **וימצא תשע.** דהכא ודאי איכא למיחש דהא מוכחא מילתא שנטלה פרוסה אחת: **תשע ציבורין כו׳.** פיסקי הלכות הן: **ואתא עכבר ושקל.** ונכנס לבית בפנינו ולא ידעינן אי חמץ שקל וכיון דחזינא לריכין אנו לבדוק או דילמא מצה שקל: **היינו תשע חגויות.** דקיימא לן בהו לקמיה דכל קבוע שנטלו ממקום קבוע אין הולכין בו אחר הרוב אלא הרי הוא כמחצה על מחצה ופפק איסורא לחומרא: **פירש.** פרוסה מאחת מן הציבורין לאח׳ מן הזויות ולא ידענא מהי מיניייהו פירש ואתא עכבר ושקליה ונכנס לבית: **היינו סיפא.** [3]דמתני׳ דתשע חגויות דהיכא דלא לקחו במקום קבוע הולכין בו אחר הרוב: **ולקח מאחת מהנה.** כתוב המגות שפקו אסור דכל קבוע כמחצה על מחצה נידון דנפקא לן מן ומרב לו וקם עליו [4](כפ׳ בתרא דיומא) (פד:) ובפ״ק דכתובות (טו.): **ובנמצא.** בשר הנמגלא בקרקע בין התעיות הלך אחר הרוב דכל דפרים מרובה פרים דכיון דפרים אין כאן תורת קבוע: **שתי קופות.** דבר זה אנו יכולין ללמדו ממשנת שתי קופות דתנינן לקולא: **ולפניהן שני סאין.** של פירות: **ונפלו אלו לתוך אלו.** הסאין לתוך אלו הקופות וידוע לנו שהאחד נפל כזו ואחד כזו ואין ידוע לי זה כזו ולא זה כזו: **הרי אלו מותרין.** פירות של קופות החולין מותרין לזר בבתחלה אפי׳ אין בקופה כדי להעלות הסאה באחד ומאה שאנו אומרים חולין לתוך חולין נפלו אלמא תנינן לקולא היתר בהיתר ואיסור באיסור ואע״ג דאיכא למימר איכא הכא נמי לקולא תנינן ואמרינן החמץ נכנס לשאינו בדוק והמצה לבדוק: בתרומה

מוסורת השי״ס

גמ׳ ז) ס״ח ל״ג ב) [לקמן י:] ג) [דתניא כל״ל] ד) כתובות טו. חולין לה. נדה יח. ה) [ל״ל דתניא והא דלא מייתי מגנה דתרומות פ״ו מ״ה עי׳ פי׳ ר״ש שם וכן כתוב׳ יבמות פב. ד״ה שתי] ו) לקמן מד. יבמו׳ פב. מילתי: מוסקפא דתרומות פ״ה **רש״י** ז) ל״ל מהר ח) [ל״ל לתמלמו] **ט)** [סיפא דכריתא כל״ל] י) [כפ״ט דקנהדי מט: כל״ל]

הגהות

רש״י ד״ה הרי אלו מותרין. פירות של קופת החולין כו׳. כל״ל: (רש״ש)

עין משפט נר מצוה

סח א מיי׳ פ״ט מהל׳ טומאת מת סי״ח:

סז ב מיי׳ פ״ב מהלכות תמיד ומקה הלכה ז ופ״ג הלכה כ סמג עשין לט טוש״ע א״ח סי׳ תלד סעיף ה ופי׳ תלט ס״ב:

סח ג מיי׳ שם פ״ב הל״ו וסמג שם טוש״ע א״ח סי׳ תלט סעיף ה:

סט ד מיי׳ פ״ח מהל׳ מאכלות אסורות הל׳ יא סמג לאוין קמא טור שו״ע י״ד סי׳ קיז סעיף ג:

ע ה מיי׳ פ״ב מהל׳ תמיד ומקה הל׳ יא סמג עשין לט טוש״ע א״ח סי׳ תלט סעיף ב:

עא ו מיי׳ פי״ב מהלכות תרומות הל׳ יד טוש״ע י״ד סי׳ קיז סעיף ה:

פניני רש״י

ובא כהן והציץ בו. כהן מכם היה ומורה הוכלות ומתכסין לחורות לה ימי טומאה וטהרה לי נמי שנורה אלגי כמת וטונגת בתרומתו ורולה לחזור ממנה כל ימי טומאתה וי״ל לידע אימתי יהא זמן הבאת קרבנה אם יתרע בטמאתו אם לאו ולא סברא לי דבבבל תור עולה אחת לטלה מבמרה לא ע״ל הא כהן נפטיה לבכי ועוד שהרי היא יכולה לאחר קרבנה כל זמן שתרלה ובם לשון ראשון אינו נראה דאי חכם הוא כלום הוא בא להאהיל ונעטור על לאו דטומאת מת אלא כהן עם הארץ היה לו קנון ושנראו אשה לאיש ונראות:

(נדה טו: ד״ה אם זכר הוא)

ולקח מאחת מהן. במקום קביעות:

(כתובות טו. ד״ה ולקח בשר)

קופות. גדולות ובתוכן דגן...

(לקמן מד.)

רבינו חננאל

לבוד ובא כהן והציץ בו לידע מה הטילה ושהרוהו חכמים מפני שחולדה ובדרדלם מצוין בבור דאמרינן שמא גרדוהו בחור שלהם ולא היה שם בעת שהציץ ולא האהיל עליו ופרקי לא הימא שהטילה נפל אלא אימא בבור נפל דהוה ספק וספק בי׳ ושמא גרדה חולדה לא חיישי׳ והתנן מה שמשייר יניחנו במקום מוצנע מאי לאו דחייש׳ כי האי גונא וקתני שלא יהיה צריך בדיקה מכלל שאם לא יניח במקום מוצנע צריך בדיקה אמר רבא הכי תנן במתניתין יניחנו במקום מוצנע שמא תטול חולדה בפנינו ויהא צריך בדיקה אחריו תניא כוותיה הכן הלכה:

תשע ציבורין של מצה ואחד של חמץ ושקל עכבר הר מניהו היינו תשע חגויות דתניא תשע ציבורי כלן מוכרי בשר שחוטה ואחת מוכרת בשר נבלי [ולקח] ואינו יודע מאיזה מהן לקח ספיקו אסור:

פירש אם נפל בכר ונטלו עכבר והכניסו לבית היינו סיפא ובנמצא הלך אחר הרוב מצה מן הבית אינו צריך בדיקה ואם הרוב חמץ צריך בדיקה וכן סוגיא דהדרן שמעתא טולה: **[הויינו]** דתנן שתי קופות אחת של חולין וא׳ של תרומה ולפניהם שני סאין א׳ חולין [ואחד תרומה] ונפלו אלו לתוך אלו מותרות שאני אומר חולין לתוך חולין נפלו כו׳ כך בבאן השבבר שנטל המצה הוא שנכנס בבית הבדוק ואינו צריך בדיקה אחרת ואמרי׳ דאמרי׳ שאני אומר חולין לתוך

לשון חכמים ◆ **ברדלם** - כע״מ מוקף (ע״פ פוס׳ כמרות פ. ד״ה וכברלגם): **מטמרא** - מלגישה: **ציבורין** - ערימות:
לעזי רש״י ◆ **אלגמים פוטיישי** - כוחם, היה מקום הסולדה הנוכרת מוטנות מסכתים:

הדפסה בראולוצית מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנה
תלמוד בבלי <וילנא החדש> - ה פסחים תלמוד בבלי. ש״ס ווילנא החדש. עמוד מס

בתרומה דרבנן. בזמן הזה: **ולא ידעינן אי להאי על ואי להאי על.** אי מצרכינן בדיקה למרוייהו אי לא: **היינו שני שבילין.** מהא דתנן גבי שני שבילין מצינו למיפשט: **אחד טמא.** קבר מוטל בו לרחבו וממלא את כולו ואין עובר בו שלא יאהיל: **והלך ועשה טהרות.** נגע בטהרות אח"כ: **והלך בשני.** יודעין הן שבשביל שהלך זה לא הלך זה להשתא ולאי אחד מהן טמא: **אם נשאלו.** כל א' לחכם שפקו כפני עצמו טהור ואין ב"ד יכול לטמאו כדקיימא לן בספק טומאה ברה"ר ספקו טהור ואם בא בכת אחת הואיל ונהולאה אחת יש לנו לומר טמאין או טהורין אי אפשר לנו לומר להם טהורים אחם שהרי אחד ודאי טמא רבי יוסי אומר בין כך ובין כך טמאין גרס: **בזה אחר זה דברי הכל טהורין.** אע"פ שכל אחד אומר לפניו כך היה המעשה שלי ושל חבירי אבל איני נשאל אלא על עצמי מה תהא עלי: **עליו ועל חבירו.** מה תהא על שניהו ר' יוסי מדמי להו לבת אחת ואע"פ שאין שניהן נפניך צריך אתה הואלה אחת לשניהן או טמאין אחם או טהורין אחם והרי אין אתה יכול לומר טהורין אחם: **ר' יהודה מדמי להו לזה אחר זה.** הואיל ואין כאן שואל אלא אחד משיבין לו טהור אתה שהרי ספק ביאה הוא ומעצמו יכין שאף חבירו כמוהו אבל כשאינן שואלין כחוך כדי דיבור צריך אתה להשיב לשניהן כאחד וגבי בתים נמי אם באו לשאול זה בעצמו וזה בפני עצמו אמרינן ליה לכל חד אי אתה צריך לבדוק דכיון דבדיקת ממון דרבנן מלינן לקולא ואמרינן ספקו טומר ואי בכת אחת באו שניהן צריכין בדיקה: **ספק על ספק לא על.** דאה עכבר שנטל ממן באגר והבית בדוק ואין יודע אם נכנס או לא נכנס: **בקעה.** הרבה שדות הסמוכים יחד קרי בקעה: **בימות הגשמים.** הוא בקעה רשות היחיד לטומאה מפני שכבר נמה הזרע ואין רשות לכל אדם ליכנס לה וקי"ל ספק טומאה ברשות היחיד ספקו טמא: **בשדה פלונית.** כלומר באחת השדות ויודעין אנו באיזו היא וכל שדה ושדה מסויימת במגריה: **במקום הלו.** בבקעה זו: **וחכמים מטמאין.** דהוא ליה ספק טומאה ברה"י ור"ל לא חשיב לה ספק טומאה אא"כ נכנס לשדה אבל אינו יודע אם האיהו אם לא אבל השתא הוה ליה ספק ספיקא וגבי בתים אפילו רבנן מודו דכיון דבדיקת ממון דרבנן מלינן לקולא: **על.** העבכר נכנס לבית לפניו ובדק בעל הבית אחריו ולא אשכח: **כל דבר שבחזקת טומאה.** במסכת נדה גל טמא שנתערב עם שני גלים טהורים בדקו אחד מהן ונמצא טהור הוא טהור ושנים טמאים שנים ומצאן טהורים הן טהורים והשלישי טמא שלשתן ומצאן טהורים כולן טמאים שהיה ר"מ אומר כל דבר שבחזקת טומאה לעולם היא בטומאתה עד שיודע לך טומאה היכן היא וחכמים אומרים בודק בקרקע וחופר עד שיגיע לסלע או לקרקע בתולה שלא זזה ממקומה לעולם ואם לא מצא מולין ואומרים בא עורב ונטלה וגבי בדיקת ממון אפילו לר"מ אמרינן עכבר אבלה בבדיקת ממון דרבנן: **על ובדק ואשכח.** נכנס העכבר בפניו ובדק בעל הבית אחריו ואשכח פרוסה ואינו יודע אם זו היא אם לאו: **אבד בה קבר.** אין יודע היכן מקומו: **נמצא בה קבר.** לאחר זמן ואין יודע אי זהו קבר האבוד בה: **הניח מנה.** של מעשר שני: **מעורבין.** ומביא סלעים בשוה מנה ואומר כ"מ שהן מעות מעשר שני הרי הן מחוללים על הסלעים הללו ומעלה הסלעים לירושלים: **חבל חולין.** שהמנה נטל ואלו הוצאו אחרי כן וגבי ממון נמי לרבנן הט' (נמי) שהיה אינן כאן וצריך לבדוק כל הבית שמא גרגיר חולדת והעשר הנמצאות אים אחר הבאין כאן: **היינו טיפא.** לרבי (מאיר) [דאמר] זה הנמצא זהו א' מן הראשונים הבא נמי א"ל לבדוק ולחזר אלא על הפרוסה האבודה ולרבנן צריך לחזר אחר טולן שאין כאן א' מן הראשונים הבא

הבית

הלך באחד מהן ועשה טהרות. הא דנקט טהרות ולא קאמר אדם טהור משום דלגברי אע"ג דמוקמינן לה בחזקת טהורים מצריכין להו טבילה והזאה אבל יגעו שניהם בתרומה דאז התרומה טמאה ודאית והאוכל במיתה ואם נגעו שניהם באחד ונכנס למקדש חייב[ט]: **בבת אחת ד"ה טמאים.** נראה דהייטו מדרבנן דמדאוריית' אפי' בבת אחת טהורים: **ספק** על ספק לא על היינו בקע'. תימה לר"י מה שייך לדמויי לבקעה דהכא אפי' ליכא אלא ספק אחד אוקמנא אחזקת בדוק כדאמרינן לעיל ולעיל דימה אותו לספק טומאה ברשות הרבים והכא מדמי לספק טומאה ברשות היחיד:

ספק ביאה טהור. פר"י דבספק ספיקא פליגי וכן פר"ת במסכת ע"ז פרק בתרא (ד' ע.) אבל רש"י פירש שם בע"א ונראה לר"י דטעמא דרבי אליעזר דמטהר בספק ספיקא משום דלא גמרינן מסוטה לטמא ברשות היחיד אלא ספיקא אחת בסוטה אבל תרי ספיקי לא ורבנן סברי כיון דמן הדין אפי' בספיקא אחת היה לטהר דאוקמנא אחזקת טהרה ואפ"ה טמא הוא הדין אפילו בתרי ספיקי[י]:

על ובדק ולא אשכח פלוגתא דר' מאיר ורבנן. תימה אפי' לר"מ דאמר לעולם היא בחזקת טומאה וכו' ונפקא מינה לטהרות שנעשו על גביו הכא גבי בדיקה כיון שבדק ולא מצא מה יעשה אם יצריכוהו לבדוק פעם שניה נמי לא ימצא ורש"י פירש דאפי' לר' מאיר אמר אימר עכבר אכליה דבדיקת ממון אינו אלא מדרבנן וקשה דהא בהדיא אמר פלוגתא דר' מאיר ורבנן וי"ל דמייירי בשלא בטלה וקאמר דלר' מאיר לא סגי בבדיקה כיון דלא אשכח והוי בספק לאו דלא ימצא וצריך לבטלו וסגי אפילו לרבי מאיר דלא אייירי אלא בספק טומאה דאורייתא אבל הכא דבדיקת ממון דרבנן סרי:

חולין ומעשר שני מעורבים זה בזה. פ"ה שיביא סלעים בשוה מנה ואומר כל מקום שהוא מעות מעשר שני יהיו מחוללים על מעות הללו ובתנם פירש כן דמייירו גופייהו היה יכול ליקח שיעור מעות מעשר ואומר אם אלו מעות מעשר הרי טוב ואם לאו כל מקום שהן הרי הן מחוללין על אלו וריב"א הקשה לפרש"י דאיך יכול לאכול אסלעים ובפרק הזהב (ב"מ ד' מה.) אמר מיבעא אטיבעא לא מחללין ושם פי'[ל]:

הניח עשר ומצא תשע פלוגתא דרבי ורבנן. דר' לטעמיה דאמר הוא קבר שאבד הוא קבר שנמצא וכיון שמצא אחד א"ל לבדוק ולרבנן עד שמצא עשר כדפ"ה ומיירי שכל הכברות קטורים זה בזה דומיא דפלוגתא דרבי ורבנן דבפ"ק דבילה (דף י:) אמר מחלוקת בכיסים קטורים אבל כשאין קטורים דברי הכל חולין ומע"ש מעורבין זה בזה ואף על גב דהשתא אין לאלות בעכברים תלינן בקטנים הניח

הניח תשע ומצא עשר חולקת ר' ורשב"ג ר' אומר הקבר שנמצא הוא הקבר שאבד רשב"ג אומר תבדק כל השדה כולה: **הניח** תשע ומצא מאתים חולין ומעשר שני מעורבין בלומר המנה שהניח היה מעשר שני ובא אחר והוסיף עליו מנה אחר של חולין וחכמים אומרים הכל חולין בלומר אותו המנה של מעשר ניטל ואלו אדם אחר הניחם וכולן חולין הם: **הניח** עשר ומצא תשע חלוקת ר' ורבנן דתניא הניח מאתים ומצא מנה מנה מנה מנה ומנה מוטל דברי רבי בלומר אדם בא ונטל חצים והניח חצים והמנה הנמצא מעשר שני הוא וחכמים אומרים הכל חולין בלומר אותם המאתים של מעשר שני נלקחו זה המנה אחר הניחו וחולין הן

לשון חכמים ◆ **קרקע בתולה** - קרקע קשה שלא נעבדה מעולם (ע"פ רש"י מלן ובכלות כב:):

מסורת השי"ס

גמ' א) [ע' תוס' פלה י: ד"ה הכל] ב) [לעיל ד:] ג) כתובות מ. טהרות פ"ה [מ"ה] ד) בכא בתרא נה: ע"ז פ. טהרות פ"ו [מ"ה] ה) כתובות כה: נדה קח. ו) כתובות כה: ז) פלה י: [תוספתא מ"ש פ"ה] ח) פלה שם **תוס'** ט) [וע"ע תוס' כתובות מ. ד"ה והלך] י) [וע"ע תוס' כ"ב נה: ד"ה רבי אליעזר] יא) [ע' תוס' ב"מ מה. ד"ה ליפלוג ותוס' פלה י: ד"ה חולין ועי' שם היטב גם ברש"י דהתליפו טיעמייהו]

הגהות

תוס' ד"ה הניח. דבפרק קמא דביצה וכו' אבל בשאין קשורים ד"ה חולין ומע"ש מעורבין זה בזה. ר"מ יומר נראה דע"פ הוא וע"ל ד"ה מנה מונח ומנה מוטל וע"ש בכילה דף ר' ע"ב: (מרלה סמן)

עין משפט נר מצוה

עא א מי' פ"ב מהל' ממון הל' יא סמג לאוין לט עוש"ע חו"מ סי' תלט סעיף ב:

עב ב ג מי' פ"יט מהל' אבות הטומאה הלכה כ:

עג ד מי' שם פ"ב הל' ט ופ"ב מהל' ממון הלכה יב:

עד ה ו מי' שם הלכה יא ופ"ט מהלכות טומאת מת הל"י עוש"ע חו"מ סי' תלט סעיף ב:

עה ז ח מי' פ"ו מהל' מעשר שני הלכה ג ופ"ב מהל' ממון ומלה הלכה יב עוש"ע חו"מ סי' תלט סעיף ב:

פניני רש"י

בביטול בעלמא. דכתיב בעבימו ולא כתיב מבערו והסמכתה דלכ היא הסמכתה: (לעיל ד:)

בקעה. שדות הרבה זו אצל זו... (פ"ז ע.)

וחכמים מטמאין. דסוף סוף מה לי שדה אחת מה לי כ' שדות מדמי ספיקא היא שמא הלך עד הקבר והאהיל שמא לא הלך וספיקו טמא: (דשב"ם כ"ב נה:)

שמגיע לסלע. ...דוולאי מאותו סלע ולמטה לא נעשה קבר שקשה הוא: (כתובות כה: ד"ה מיפוי)

לקרקע בתולה. ...שימצא קרקע קשה שלא נעבדה: (כתובות כה: ד"ה לו נבתולה)

הניח מנה. ...כמיבה: (פלה י:)

חולין ומעשר שני מעורבין זה בזה. ...ונטל היפה שבהן ואומר אם (היא זו) של מעשר הרי יפה ואם חולין היא הרי מכרתה מחוללים עליה: (פלה י:)

הכל חולין. הואיל ולא העלהו לירושלים לא הפרידן זה מזה ומניחם נטלן והניחם במקום אחר וזה חולין הוא שהרי הלום אחרי כן ומכרם: (פלה י:)

רבינו חננאל

חולין נפלו בדרבנן [וכן] אוקמי' להא בחדיא בפ' ואלו עוברין (דף מה.) בפסח בתרומה בזמן הזה שהיא מדרבנן:

צבור אחד חמץ ושני בתים בדוקין ושקל עכבר בכבר אחד מהן ולא ידענן בהי מינייהו על פשטינן להא פשני שבילין וקי"ל כר' יוחנן דאמר הכל מודים שאם נשאלו לחכם שניהם ביחוד דברי הכל טמאים נשאלו בזה אחר זה דברי הכל טהורין לא נחלקו אלא בבא לשאול עליו ועל חבריו רבי יהודה מדמה ליה לבת אחת ושניהם טמאים ור' יוסי מדמה לה לזה אחר זה ושניהן טהורין הכן אם באו אלו הבעלי בתים ושאלו שניהם ביחוד צריכין בדיקה בזה אחר זה אין אחד מהן צריך לבדוק בא אחד (מהם) לשאול על ביתו ועל בית חברו הלכה כר' יוסי ואליבא דר' יוחנן:

ספק על ספק לא על פשטי' לה מבקעה בימות הגשמים שהיא רשות היחיד וחלקו בו ר' אליעזר וחכמים והלכה כחכמים שמטמאין כן בכאן צריך לבדוק על בדק ולא אשכח פשטי' לה מדרבנן דאמרי בדוק עד שמגיע לסלע

הדפסה בריזולוצית מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנה
תלמוד בבלי <וילנא החדש> - ה פסחים תלמוד בבלי. ש"ס ווילנא החדש. עמוד מס

הניח בזוית זו ומצא בזוית אחרת פלוגתא דרבן שמעון בן גמליאל ורבנן. דלרבנן צריך בדיקה דמוספין שמא עבכר עשה ולא זהו שהנים ולית להו לרבנן הוא שאכד הוא שנמצא אלא כרשב"ג דאמר תיבדק כל השדה כולה מי נמי אמי אפי' כר' ומיירי כגון שאין יודע כמה כברות הנים וצריך בדיקה שמא לא מצא כולם:

שאני אומר אדם טמא נכנס לשם. וא"ת דהכא ובפרק קמא דחולין (דף ט:) גבי לגומית תלינן באדם טמא ובפרק קמא דנדה (דף ד.) גבי כבר הנמצאת על גבי הדף ומדף טמא מונח ממתיה תלינן באדם טהור ותירץ ר"ת דאמר בפ"ק דשבת (דף טו:) גזרו על ספק כליס הנמצאים ולא גזרו על ספק אוכלין הנמצאים אי נמי גבי כבר רגליס לדבר שטהור הסירו שלא יפול על המדף ויטמא[1]:

מפני שדרכו של תינוק לפרר. ומיירי שיש פירורין כדי כל הכבר ולכן אין צריך בדיקה ואפי' לרבן שמעון בן גמליאל דאמר תיבדק כל השדה כולה הכא רגליס לדבר שהרי הוא עם הכבר:

מי אמרינן היינו הא דעל היינו הא דנפק. ואפילו לרשב"ג דאמר תיבדק כל השדה כולה הכא רגליס לדבר שהרי הוא עם הכבר:

או דילמא אחרינא הוא. ואפי' לר' דאמר הוא שנמצא הוא שנאבד הכא מיישינן דמסתמא הרלשונה נשאר בבית וחזו אחר אלא:

במתניה לא אטרחוהו רבנן. פי' הכא דוק' דשמא יוליאנה לו יאכלנה אבל היכא דאיכא ממון אמר לעיל (דף ד:) דניחא ליה לאינש דליעבד מצוה בממונה:

ואם לא בדק בתוך המועד. פי' הקונטרס בשעה שיש וקשה לרבי יהודה קרי ליה שעת הביעור ולמה שינה לשונו אלא בתוך המועד היינו מתחלת שבע עד סוף הפסח ולאחר המועד יבדוק כדי שלא יסתרב לו ממון של איסור בשל היתר ויאכלנו וכ"ש לא הלה לפרש כן מפני שפירש במשנה דבודקים שלא יעבור בכל ירלה: קולרין

אטרחוהו רבנן כיון דלא נחית מנפשיה לא אתי למיכלה או דילמא זימנין דנפל ואתי למיכלה ואם תמצי לומר [ז]זימנין דנפל ואתי למיכלה ככר בבור צריך סולם להעלותה או אין צריך [ח]הכא ודאי דלא עבידא דסלקה מנפשה או דילמא זימנין דנחית למעבד צורכיה ואתי למיכליה את"ל זימנין דנחית לצורכיה ואתי למיכלה ככר בפי נחש צריך חבר להוציא או אין צריך [ט]בגופיה אטרחוהו רבנן במתניה לא אטרחוהו רבנן או דילמא לא שנא תיקו: **מתני'** [י]ר' יהודה אומר בודקין אור י"ד ובי"ד שחרית ובשעת הביעור וחכ"א [כ]לא בדק אור י"ד יבדוק בי"ד לא בדק בי"ד יבדוק בתוך המועד [א] לא בדק בתוך המועד יבדוק לאחר המועד [כ]ומה [ג]שמשייר יניחנו בצינעא כדי שלא יהא צריך בדיקה אחריו: **גמ'** מ"ט דרבי יהודה רב חסדא ורבה בר רב הונא דאמרי תרוייהו כנגד שלש השבתות שבתורה [א]לא יראה לך חמץ ולא יראה לך שאור [ב]שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם [ג]אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם מתיב רב יוסף רבי יהודה אומר כל שלא בדק בשלשה פרקים הללו שוב אינו בודק אלמא במכאן ואילך הוא דפליגי מר זוטרא מתני הכי מתיב רב יוסף רבי יהודה אומר כל שלא בדק באחד משלשה פרקים הללו שוב אינו בודק אלמא בשוב אינו בודק הוא דפליגי אלא רבי יהודה נמי אם לא בדק קאמר והכא בהא קמיפלגי מר סבר מקמי איסורא אין בתר איסורא לא גזירה דילמא אתי למיכל מיניה ורבנן סברי לא גזרינן ומי גזר ר' יהודה דילמא אתי למיכל מיניה והא [ז]תנן משקרב העומר יוצאין ומוצאין שוקי ירושלים שהם מלאים קמח וקלי שלא

הניח בזוית זו ומצא בזוית אחרת פלוגתא דרשב"ג ורבנן דתניא קרדום שאבד בבית הבית טמא שאני אומר אדם טמא נכנס לשם ונטלו רשב"ג אומר הבית טהור שאני אומר השאילו לאחר ושכח או שנטלו מזוית זו והניח בזוית האחרת ושכח זוית מאן דכר שמיה חסורי מחסרא והכי קתני [א]קרדום שאבד בבית הבית טמא שאני אומר אדם טמא נכנס לשם ונטלו או שהניחו בזוית זו ומצאו בזוית אחרת הבית טמא שאני אומר אדם טמא נכנס לשם ונטלו מזוית זו והניחו בזוית אחרת רשב"ג אומר הבית טהור שאני אומר השאילו לאחר ושכח או שנטלו מזוית זו והניח בזוית זו ושכח אמר רבא [ב]עבבר נכנס וכבר בפיו ונכנס אחריו ומצא פירורין צריך בדיקה מפני שאין דרכו של עבבר לפרר ואמר רבא [ג]תינוק נכנס וכבר בידו ונכנס אחריו ומצא פירורין א"צ בדיקה מפני שדרכו של תינוק לפרר בעי רבא עבבר נכנס וכבר בפיו ועבבר יוצא וכבר בפיו מהו מי אמרינן היינו האי דעל והיינו האי דנפק או דילמא אחרינא הוא אם תמצא לומר [ד]היינו האי דעל והיינו האי דנפק עבבר לבן נכנס וכבר בפיו ועבבר שחור יוצא וכבר בפיו מהו האי ודאי אחרינא הוא או דילמא ארמוי ארמיה מיניה ואת"ל [ה]עבברים לא שקלי מהדדי עבבר נכנס וכבר בפיו וחולדה יוצאה וכבר בפיה מהו חולדה ודאי מעבבר שקלתיה או דילמא אחרינא הוא דאם איתא דמעבבר שקלתיה עבבר בפיה הוה משתכח ואת"ל [ו]אם איתא דמעבבר שקלתיה עבבר בפיה הוה משתכח עבבר נכנס וכבר בפיו וחולדה יוצאה וכבר ועבבר בפי חולדה מהו הכא ודאי איהו הוא או דילמא אם איתא דאיהו ניהו כבר בפי עבבר משתכח הוה בעי אישתכוחי או דילמא [ז]משום ביעותתא הוא נפל ושקלתיה תיקו בעי רבא כבר בשמי קורה צריך סולם להורידה או אין צריך מי אמרינן כולי האי לא

הבית טמא. כל כלי הבית טמאין שאני אומר אדם טמא נכנס לשם ומשמע כל כלי הבית: **זוית מאן דכר שמיה.** פתח באבדו וקיים בנמצא בזוית אחרת: **חסורי מיחסרא והכי קתני.** שאני אומר אדם טמא נכנס לשם ולקחו ולאבוד וגבי מצא בזוית אחרת שמא אדם טמא הניחו שם רבן שמעון כו' וגבי ממן נמי לרבנן מוספין שמא עבבר עשה וכיון דמוספין לעבבר יש לחוש נמי לא זהו אלא אחר ולרבן שמעון תולין באדם עצמו שהוא עשה ושכח וא"ל בדיקה: **ונכנס אחריו ומצא פירורין צריך בדיקה.** ואין תולין הבבר בו שאין דרכו של עבבר לפרר ולא זהו בבר שהבנים העבבר: **אם תמצא לומר היינו האי כו'.** דאי פשטת ליה דמיישינן דילמא אחרינא הואי הו לא לריכנא למיבעי שחור ולבן אבל אי פשטת ליה דלא מיישינן אבמי שחור ולבן מיבעיא לן: **ארמויה.** הסליקו ממנו ונטלו הוא ומבילו בחוגיגה (ד' טו:) אי נקטיה כיד מאן מרמי ליה מן ידי: **לדידיה הוה שקיל ליה.** אם העבבר עצמו היה מגיה: **בבר ועבבר בפי חולדה.** עבבר נכנס ובבר בפיו וחולדה יולא' בשנכנס בו לבדוק ובפיה בבר מבאן ועבבר מבאן: **בבר בפי נחש.** בעיא בחנפי נפשה היא ולא דמי להנך דלעיל ול"ג אמ"ל: **לא אטרחוהו.** ויבטל בלבו: **בממוניה.** לשבור מבר: **מתני' בתוך המועד.** בשעה ששית שהוא מועד הביעור: **לאחר המועד.** משם שעות ומעלה עד שתשקע[ה]: **גמ' שלש השבתות.** שלש לשונות של הבמה רלייה מלילה והבמה: **אלמא במבאן ואילך הוא דפליגי.** ולאו בתרי אחרינא דרבי יהודה לא מלריך שלא בדיקות אלא הכי קאמר אי אור לארבעה עשר אי שחרית אי בשעה ששית ורבנן אמרי אם לא בדק בתוך המועד יבדוק לאחריו: **ומר זוטרא מתני.** בהדיא בחמד משלשה פרקים: **לבתר איסורא.** לא יבדוק דגזרינן דילמא אייתי דעסיק ביה אמי למיכל מיניה: **משקרב העומר.** בו ביום יולאים ומוצאים שוקי ירושלים מלאים קמח וקלי מן החדש למטר וקודם י"ט נקטף ונטחן ונתייבש הקלי בחמור: שלא

עין משפט נר מצוה

עוי א מיי' פי"ב מהל' מעבר ומוסב הל' עז ופ"ב מהל' חמץ הל' יב טוש"ע א"ח סי' תלא סעיף ד:

עון ב ג מיי' פ"ב מהל' חמץ הל' ח ט טוש"ע א"ח סי' תלא סעיף ה:

עוח ד ה ו ז מיי' שם הל' יג ויעיר שם:

עט ח ט מיי' שם הל' יד טוש"ע שם ס"ב:

פ י מיי' שם הל' יג:

פא כ מיי' פ"ג מהל' תו"מ הל' ה סמג עשין לט טוש"ע א"ח סי' תלה:

פב ל מיי' שם הל' ב ופסק שם טוש"ע א"ח סי' תלה סעיף ה:

פניני רש"י

בשמי קורה. כמו שמי שמים (מסלים קמח): (לעיל מ:)

ובשעת הביעור. בשעה שמים אבל מבחוץ ולילן לא [יבדוק] אפילו לא בדק בזמנו דגזרינן משום דלמא אתי למיכל בשמועה בפסח... (מנחות סו:)

לא בדק בתוך המועד. ...כלומר המועד שריפתו דסייע בשם... (מנחות סו: ד"ה ובשעת הביעור)

יבדוק לאחר המועד. ...בתוך הפסח עלמו ולא גזרינן דלמא אתי למיכל מיניה: (מנחות סו: ד"ה ובשעת הביעור)

ומה שמשייר. אחר בדיקה מאכילתו... (לעיל ט:)

רבינו חננאל

הניח בזוית זו ומצא בזוית אחרת חלוקת רשב"ג ורבנן וקיימא לן כרבנן דאמרי הבית טמא שאני אומר אדם טמא נכנס לבית ונטלו מזוית זו והניחו בזוית אחרת:

אמר רבא עבבר נכנס וכבר בפיו נכנס אחריו ומצא פירורין צריך בדיקה שאין דרך עבבר לפרר אלא העבבר עם הבבר שנטל הלך לו ואלו הפירורין אינן מצוי לפיכך צריך לבדוק אבל אם נטל תינוק בבר ונכנס לבית ונכנס אחריו ומצא פירורין אין צריך בדיקה שכן דרך התינוק לפרר:

בעי רבא עבבר נכנס ובבר בפיו יוצא בבי כר רבא כבר בשמי קורה צריך סולם להורידו או לא כי' בבי רב אשי בבר בפי נחש צריך חבר להוציאו או לא

כר' אלו מולן עלו בתיקו:

מתני' ר' יהודה אומר בודקין אור ארבעה עשר ובארבעה עשר בשעת הביעור. ירושלמי בשעת הביעור שנה חמישית וחכמי' אומרים לא בדק באור ארבעה עשר יבדוק בי"ד כי' כלומר אין צריך [אלא] לבדוק שחרית בי"ד אם לא בדק באור י"ד אבל אם בדק אור י"ד אין צריך אחרי כן בדיקה כלל. פירש רב חסדא שנמא דר' יהודה דבעי שלש בדיקות כנגד שלש אזהרות שהוזהרה תורה על השבתת

חמץ ומתחבינן עליה מהא דר' יהודה אומר כל שלא בדק אחד משלשה פרקים הללו שוב אינו בודק אלמא ר' יהודה חדא זימנא בעי ואקימנא לעולם חדא זימנא בעי ובהא פליגי ר' יהודה סבר עד שנה ביעור בודק שאם ימצא חמץ ישרפנו אבל אחר זמן ביעורו אינו בודק חיישינן דילמא אתי למיכל מיניה פי' כגון שהיה במדינת הים ובא במועד ולאחר המועד שחייב כל זמן שבא לדלק. ואקשי' ומי גזר ר' יהודה והתנן במנחות פ' [ר"י] משקרב העומר יוצאין ומוצאין שוקי ירושלים מלאין

מסורת הש"ס

גמ' א) [לעיל כ: מנחות סו:] ב) [לעיל ט: ובערס"י שם] ג) [לשון הרי"ן המיתו תוי"ט ומה שמשייר כלילה גם לטוהר שיאכל כלילה גם בטהרה] ד) מנחות סו: **רש"י** ה) [עי' פירש"י מנחות סו: ד"ה ובשעת] **תוס'** ו) [ועי' תוס' תולין ט: ד"ה שאני]

הגהות מהר"ב רגשבורג

א) **מתני'** לא בדק כו' לאחר המועד. עי' ערוך ערך מעד דרו"ק:

הגהות

תוס' ד"ה אי דילמא. דמסתמא תראשון נשאר כו'. כלי"ל: (רש"ש)

תורה אור

גמ' א) מַצּוֹת יֵאָכֵל אֶת שִׁבְעַת הַיָּמִים וְלֹא יֵרָאֶה לְךָ חָמֵץ וְלֹא יֵרָאֶה לְךָ שְׂאֹר בְּכָל גְּבֻלֶךָ:
(שמות יג, ז)

ב) שִׁבְעַת יָמִים שְׂאֹר לֹא יִמָּצֵא בְּבָתֵּיכֶם כִּי כָּל אֹכֵל מְחֻמָּצֶת וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעֲדַת יִשְׂרָאֵל בַּגֵּר וּבְאֶזְרַח הָאָרֶץ:
(שמות יב, יט)

ג) שִׁבְעַת יָמִים מַצּוֹת תֹּאכֵלוּ אַךְ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן תַּשְׁבִּיתוּ שְׂאֹר מִבָּתֵּיכֶם כִּי כָּל אֹכֵל חָמֵץ וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִיִּשְׂרָאֵל מִיּוֹם הָרִאשֹׁן עַד יוֹם הַשְּׁבִעִי:
(שמות יב, טו)

לשון חכמים ◆ **חבר** - היודע לנחוש לת סתמשים (רש"י מסלים מ, ו): **קלי** - קמח עשוי מכרמל רך שמייבשין אותו בחמור (רש"י ויקרא ב, יד):

הדפסה ברזולוצית מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנה
תלמוד בבלי <וילנא החדש> - ה פסחים תלמוד בבלי. ש״ס ווילנא החדש. עמוד מס

שלא ברצון חכמים (הן עושין) דברי ר"מ רבי יהודה אומר ברצון חכמים היו עושין ולא קא גזר ר' יהודה דילמא אתי למיכל מיניה אמר (ג) [1]רבא שאני חדש מתוך שלא התרת לו אלא על ידי קטוף הוא זבור א"ל אביי תינח בשעת קטיפה טחינה והרקדה מאי איכא למימר הא לא קשיא טחינה ברחיא דיד הרקדה ע"ג נפה אלא הא דתנן [2]קוצרין בית השלחים ושבעמקים אבל לא גודשין ואוקימנא כרבי יהודה מאי איכא למימר אלא אמר אביי חדש בדיל מיניה חמץ לא בדיל מיניה אמר רבא דרבי יהודה אדרבי יהודה קשיא דרבנן אדרבנן לא קשיא (ג) דר' יהודה אדר' יהודה לא קשיא כדשנינן דרבנן אדרבנן נמי לא קשיא הוא עצמו מחזר עליו לשורפו מיכל קאביל מיניה רב אשי אמר דר' יהודה אדר' יהודה לא קשיא קמח וקלי תנן (ג) הא דרב אשי [3]בדותא היא התינח מקלי ואילך מעיקרא עד קלי מאי איכא למימר וכ"ת על ידי קיטוף כדרבא אלא קוצרין בית השלחין ושבעמקים ואוקימנא כרבי יהודה מא"ל אלא דרב אשי בדותא היא וכל היכא דלא בדיל מיניה מי גזר רבי יהודה [7]והתנן [8]לא יקוב אדם שפופרת של ביצה וימלאנה שמן ויתננה בצד הנר בשביל שתהא מנטפת ואפי' היא של חרס ור' יהודה מתיר התם משום חומרא דשבת מבדל בדילי ורמי דשבת אשבת [9]דתניא חבל דלי שנפסק לא יהא קושרו אלא עונבו רבי יהודה אומר כורך עליו פונדא או פסקיא ובלבד שלא יענבנו קשיא דרבי יהודה אדרבי יהודה קשיא דרבנן דרבנן אדרבנן לא קשיא שמן בשמן מיחלף עניבה בקשירה לא מיחלף דרבי יהודה אדר' יהודה לא קשיא טעמא דרבי יהודה לאו משום דגזר עניבה אטו קשירה אלא משום דקסבר עניבה גופה קשירה היא ורמי רבנן אדרבנן [10]דתנן [3]קושרין דלי בפסקיא אבל לא בחבל ורבי יהודה מתיר חבל דמאי אילימא חבל דעלמא ורבי יהודה מתיר קשר של קיימא הוא דודאי אתי לבטולי אלא פשיטא דגרדי וגזרו רבנן חבל דגרדי אטו חבל דעלמא אין חבל בחבל מיחלף עניבה בקשירה לא מיחלפא וכל היכא דבדיל מיניה לא גזר רבי יהודה' (ד) והתניא [11]בבור שאחזו דם אפי' הוא מת אין מקיזין לו דם דברי ר' יהודה וחכ"א [5]יקיז ובלבד שלא יטיל בו מום התם מתוך שאדם בהול על

קוצרין בית השלחין. פירש רש"י ממקום שאי אתה מביא אתה קוצר וכו' וכיון השלחין וכל הנהו אע"ג דתניא בפרק כל הקרבנות (מנחות דף פה.) אם הביא כשר כיון דלכתחלה לא יביא משבינן ליה ממקום שאי אתה מביא ואין לומרו מי איכא מידי דמלאוריתא לכתחלה אסור ובדיעבד שרי דאיכא מילי טובא דבעינן שיהא הכתוב עליו לעכב כגון קדשים:

אבל לא גודשין. דבגדישה ליכא פסידא אם יתמין אחר העומר דדוקא משום פסידא התירו קצירה שממהרין ליקצר משאר פירות ואי לא קצרי להו אפסדי והא דשרי רבי יהודה קמח וקלי לעיל יש לומר משום עולי רגלים הקילו ור' מאיר אוסר בקמח ושרי קצירה לקמן בפ' מקום שנהגו (דף ט.) דקתני במילתיה קוצרין בכלון חכמים והייטו משום פסידא וכן פי' הקונטרס במנחות ואם תאמר ג"כ מאי פריך דילמא הכא שרי רבי יהודה משום פסידא אבל גבי ממן גזרינן ויש לומר משום מצות ביעור יש להתיר כמו משום פסידא: **כורך** עליו פונדא. לאו דוקא כורך דאפילו לקשור יכול דלא מבטל ליה ובלבד שלא יענבנו אחבל קלי:

בל היכא דבדיל מיניה לא גזר ר' יהודה. דכי מאיר אדר"מ לא רלה להקשות דלעיל גזר גבי חדש וגבי בכור לא גזר דבפרק כל פסולי המוקדשין (בכורות לג: ושם) תניא בכור שאחזו דם מקיזין לו במקום שאין עושין לו מום דברי ר' מאיר וכי יהודה אומר וכו' משום דאיכא לשנויי שאני בכור דאיכא פסידא:

זה

כורך עליו פונדא או פסקיא ובלבד שלא יענבנו קשיא דרבי יהודה אדרבי יהודה קשיא דרבנן אדרבנן דרבנן אדרבנן לא קשיא שמן בשמן מיחלף עניבה בקשירה לא מיחלף דרבי יהודה אדר' יהודה לא קשיא טעמא דרבי יהודה לאו משום דגזר עניבה אטו קשירה אלא משום דקסבר עניבה גופה קשירה היא ורמי רבנן אדרבנן [10]דתנן [3]קושרין דלי בפסקיא אבל לא בחבל ורבי יהודה מתיר חבל דמאי אילימא חבל דעלמא ורבי יהודה מתיר קשר של קיימא הוא דודאי אתי לבטולי אלא פשיטא דגרדי וגזרו רבנן חבל דגרדי אטו חבל דעלמא אין חבל בחבל מיחלף עניבה בקשירה לא מיחלפא וכל היכא דבדיל מיניה לא גזר רבי יהודה' (ד) והתניא [11]בבור שאחזו דם אפי' הוא מת אין מקיזין לו דם דברי ר' יהודה וחכ"א [5]יקיז ובלבד שלא יטיל בו מום התם מתוך שאדם בהול על

מסורת הש"ס

גמ' ג) [כמנחות סז: איתא רבה] ב) מנחות עא. ג) [וכן תי' בשבת כו. ומנחות כא. ניטין פא: ב"ב קמה. זבחים ק: איתא כדומה כד'. כרם כ"מ ט. עא.] כ"ב קא: מנחות שם. לה: כריתות יד. תי' כדומה כרי"ם וכערוך ערך כר ד' כתב פי' במקום שעשו מכמני ולא דברו בהלכה לא דלו לגנותם ולומר טעו אלא אמרו כדומה כלומר דעת מיקומת היא] ד) [שבת כט:] ה) שם קיג. [וש"נ] ו) ב"ר שם: ז) בכורות לג: רש"י ח) [בילה כב.] ט) [וכן בבכורות לג:]

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמר רבה שאני חדש:

(ב) שם דרבנן אדרבנן לא קשיא אלא אמר רבא דר' יהודה אדרבי יהודה:

(ג) שם וקלי תנן הא דר' אמי וכו' על ידי קטוף בדרבא אלא:

(ד) שם והתנן בכור שאחזו דם:

(ה) רש"י ד"ה ומשנינן וכו' ממנן לא משום דמחזר עליו לשורפו:

הגהות

גמ' לא קשיא קמח וקלי תנן. נ"ב נ"ל קמח קלי וכ"ה שם במנחות: (מרלה כהן)

לא יקוב כו' ויתננה בצד חנר. בשבת הגי' על פי הגר וכנ"ל כתן: (רש"ש)

רש"י ד"ה טחינה. דרחה בריחים. כנ"ל: (מגלת סרוסים)

ד"ה פונדא. איזור חלול. כנ"ל: (רש"ש)

ד"ה ומשנינן חבל. משום דמיחזר. נ"ל דמחזר: (ר"ל חגר)

תוס' ד"ה קוצרין. אע"ג דתניא. נ"ב נ"ל דתנן: (מרלה כהן)

תורה אור

רש"י א) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תָבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם וְקָצַרְתֶּם אֶת קְצִירָהּ וַהֲבֵאתֶם אֶת עֹמֶר רֵאשִׁית קְצִירְכֶם אֶל הַכֹּהֵן: (ויקרא כג, י)

רבינו חננאל

קמח וקלי שלא ברצון חכמים דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר ברצון חכמים היו עושין דאלמא כתנסקין היו בחדש בזמן איסורו ולא גזר ר' יהודה שלא יאכל ממנו ופריך רבא שאני חדש הואיל ולא התירו חכמים לקצור בדרבו אלא בקטוף כדכתיב (ויקרא כג מז) וקטפת מלילות אבור הוא כי אסור לאכול מן החדש וכן בטוחינה לא התירו לטחנו אלא ברחים של יד והרקדה ע"ג נפה כיון דחזי לה הני שיעורי אתי למדבר ולאיסתרוי. ואקשי' בית השלחין דתנן קוצרין בית השלחין מה איכא למימר הנה קוצרין בלא שינוי ופריך אבדי חדש בדיל מיניה פי' מוכדל הוא ממנו ואינו אוכלו אלא עד שיראה שהותר אבל החמץ שאינו מובדל ממנו כלל אלא אוכלו וחראה לו כי בהתירו עומר ריבא לאכול ממנו לפיכך מודו אדר' יהודה שנינן כאביי והא דתנינן במתניתי' בלשון חכמים הוא ר' מאיר קשיא דר' מאיר אדר' מאיר אמאי בחמץ לא גזר ובחדש גזר משנינן (הנה

עין משפט נר מצוה

סג א מיי' פ"ה מהל' שבת הלכה יב סמג לאוין קפ טעש"ע

פ"ח ב מיי' פ"ז מהלכות שבת הלכה ג סמג לאוין שם טעש"ע

פ"ח ג מיי' פ"ז שם פעיף ד:

פח ד מיי' פ"ז מהלכות כלאים הל' יג סמג לאוין שמג טעש"ע י"ד סי' שיג פעיף ו:

פניני רש"י

מתוך שלא התרת לו אלא על ידי קטוף. ...דקצירה קודם העומר אסורה כדקתני במתני' ואסור לקצור לפני העומר: (מנחות סח.)

קוצרין בית השלחים ושבעמקים. דכיון דשדה ירמים היא לו מסתו לה לאחר כשולה תולה לאיכוד. ל"א רעות הן ואין שומר כלו מהן ותמריגן בהלי פירקין (דף עח.) ממקום שאתה מביא... ולמדן זה עיקר... (מנחות סח.)

קמח וקלי תנן. ...בעין קמח שלנו קמח הכא מתבולה שנתייבשה כתנור: (מנחות סח.)

עד קלי. כגון בשעת קצירה דרמאי לאוכלו: (מנחות סח.)

בית השלחין. קרקע ירמים דלא דייה כמי הגשמים וממעיין שבה משקה אותה: (כ"מ קג:)

חבל דלי שנפסק. כאמצעיתו: (שבת קיג.)

כורך עליו. מחבר שני דאמי הסיקוק זה על זה וכורך עליהם... (שבת קיג.)

קושרין דלי. ע"פ הכור... (שבת קיג.)

אפי' הוא מת. אם לא יקיאוהו: (בכורות לג: ד"ה אפי' מת)

רבינו חננאל

(המשך) נמי) (הוא עצמו) מחזר על (הפסח) (החמץ) לשרפו ואכל אותו לפיכך לא גזרו אבל החדש דלא מתעסק ביה כדי לשרפו אלא כדי לאכלו מתעסק ביה גזרינן ביה ובא רב אשי לפרש שאני חדש דקמה וקלי תנן בלוסר לא התירו לו אלא על ידי קליה ודחי' לה הכי הא בדוחא היא בלוסר חיצונה היא ולא נשבת בין החכמים ואקשי' אפרוקא דאבי' ומלא הוא רבל היכא דלא בדיל מיניה גזר בית ר' יהודה התנן לא יקוב אדם שפופרת של ביצה בר' ור' יהודה מתיר הנה השמן לא בדיל מיניה ולא גזר ר' יהודה שמא יסתפק מן השמן שבשפופרת של ביצה ושני:

שאני שבת דחמיר ליה:

איני והא קשירות דלי בחבל דבשבת היא וחכמים מתירין לענבו ור' יהודה אומר קשיא דרבנן אדרבנן ודר' יהודה אדר' יהודה ושני' רבנן אמרי בשפופרת דכיון דלא מאיסא אתי לאסתפוקי מיניה דשמן בשמן מיחלף בלוסר (הדואה) אותך אוכל שמן ואכל הוא גם זה לפיכך גזרו לעשות שפופרת על מי הגר אבל הדואה אותך עתב בשבת לא יקשור דאתי למיסר אלו היתה

לשון חכמים ◆ הרקדה - ניפוי הקמח: בית השלחים - שדה הטומדת כסר ואין לה די כמי גשמים (רש"י כ.): גודשין - לעשות גדיש - ערימה: בדיל - מתרמק: בדותא - דבר שאינו נכון, כדותא. (ר"ח והערוך). מקום שעבר כלל אלא אוכלו וחראה לו כי בהתירו עומר ריבא לאכול ממנו לפיכך גזרו עליו. אמרי' עלה והא דקשיא ר' יהודה אדר' יהודה שנינן כאביי והא דתנינן במתניתי' בלשון חכמים הוא ר' מאיר קשיא דר' מאיר אדר' מאיר אמאי בחמץ לא גזר ובחדש גזר משנינן (הנה

לעזי רש"י ◆ קרווישי"ל - נר כלי קיטול לשמן: פיישל"א - לוטשה:

קשירה מותרת לא היה עתב אלא קשר לפיכך לא גזרו בו ר' יהודה לא משום דגזר עניבה אטו קשירה אלא משום דגזר מעליא היא והא דרמינן דרבנן אדרבנן קושרין דלי בפסקיא אבל לא בחבל בר' ור' יהודה אומר בהדיא כל קשר שאינו של קיימא מותר וכן הא דרמינן אדר' יהודה והתניא בבור שאחזו דם בר' דברים פשוטין הן:

הדפסה בריאולוצית מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנה
תלמוד בבלי <ווילנא החדש> - ה פסחים תלמוד בבלי. ש"ס ווילנא החדש. עמוד מס